

AZ „ALTERA PARS”

A FOLYÓIRATRENDELÉSI VITÁHOZ

Tallózás a Magyar Tudomány 1983. 6. számában

A magam részéről – aki szóban és írásban kezdettől kifogásoltam a folyóiratrendelések antidemokratikus és nem megfelelő tudományos megközelítését (ld. az MTAK Igazgatóság irattárát, az OKT elnökségének emlékeztetőit, a TMT 1983. 4. számát) – le kívánom zárni hozzászólásomat a témakörrel.

Utóhangként egy tallózást mutatok be az MTA központi folyóirata, a *Magyar Tudomány* 1983. évi 6. számából, amely az MTA 1983. évi közgyűlését ismerteti. Nem tekintélyi érve hivatkozom, hanem egyszerűen tájékoztatni kívánok *minden kommentár nélkül* az MTA vonatkozó állásfoglalásairól. Ezek publikusak, szemben a mind a mai napig be nem mutatkozott úgynevezett szakértői bizottsággal.

A könyvtáros–információs szakmának *joga* megismereni az MTA állásfoglalásokat. Lássuk ezeket (kiemelések tőlem, R. Gy.):

1. *Szentágothai János* elnök: „Kérem, ha lehet ne vitassuk most már a folyóiratrendelések nem csupán bosszantó, de *súlyos károkat* is okozó zavarait. . . a takarékoság csak akkor hatékony és akkor nem okoz nagyobb bajokat, ha racionális elveken és megfelelő *szakismereten alapul*. Mert az ugyebár aligha lenne helyes célkitűzés, ha az információáramlást korlátozó ismert nyugati politikai nyomásra mi azt még hatványozó saját korlátozásainkat is ráépítenénk.” (p. 415.)

2. *Pál Lénárd* főtítkárs: „A takarékoság azonban, mint minden más magatartásforma, csak akkor hozza meg hasznát, ha ésszerű, ha mellékhatásai nem okoznak több kárt, mint ami a közvetlen megtakarítás haszna.” (p. 429.)

„Kényszerintézkedések . . . Az intézkedések végrehajtásában feszültségeket okozó mellékhatások, egyes rész-

letkérdésekben torzulások keletkeztek. Az akadémiai kutatást ezek az intézkedések különösen három területen érintették érzékenyen: . . . *nem körültekintő módon léptek életbe a korlátozások a könyv- és folyóiratbeszerzések területén . . .*” (p. 430.)

3. Tudósítás a közgyűlésről: „. . . főleg a társadalomtudományokat érinti kínosan, hogy nemcsak az utazások, de a külföldi forrásmunkák száma is erőteljesen csökkent.” (p. 434.)

4. Tanácskozás a K+F gazdasági feltételeiben bekövetkezett változásokról: „A tőkés anyag- és alkatrész, valamint *könyv és folyóirat beszerzés* devizakereteinek csökkentése a kutatások folytatásán túl a nemzetközi kapcsolattartást is akadályozza.” (p. 466.)

„A szakmai tájékozódást – mint a K+F munka egyik alapfeltételét nagy mértékben megnehezítette az a körülmény, hogy a devizakeretek csökkentésével 1983-ban szűk keretek közé került a *külföldi folyóirat-megrendelés*. Ráadásul a csökkentést központilag, *szakszerűtlenül* végezték el, az érintettek megkérdezése nélkül, így *gyakran a legnélkülözhetetlenebb* folyóiratok beszerzése szűnt meg . . .” (p. 466.)

„A központi intézkedések sorozata . . . *könyv és folyóirat beszerzések* devizakeretének csökkentése . . . rontotta az akadémiai intézetekben a kutatások feltételeit . . .” (p. 467.)

„. . . véget kellene vetni a bizonytalanságnak és az egyenlősdinek.” (az alapkutatások támogatásáról van szó). p. 468.

Rózsa György